

CUPRINS

Abrevieri	11
Cuvânt-înainte	13
Introducere	15

I. CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A ROMÂNIEI

Evoluție și consolidare instituțională	21
1. Dinamica reglementării Curții Constituționale a României.....	21
1.1. Norme constituționale de referință	21
1.2. Normele legii organice de referință	23
1.3. Competența Curții Constituționale	24
2. Consolidarea rolului Curții Constituționale prin jurisprudența acesteia	30
2.1. Neconstituționalitatea dispozițiilor legale prin care se restrâng competențele Curții Constituționale	30
2.2. Imposibilitatea reluării reglementării soluțiilor legislative constatate neconstituționale	33
2.3. Posibilitatea verificării constituționalității legilor și ordonanțelor abrogate.....	35
2.4. Sancționarea nerespectării deciziilor Curții Constituționale	37
3. Efectele deciziilor Curții Constituționale	38
3.1. Actele Curții Constituționale.....	38
3.2. Obligatorietatea <i>erga omnes</i> a deciziilor Curții Constituționale	39
3.3. Obligatorietatea considerentelor deciziilor Curții Constituționale.....	42
3.4. Deciziile interpretative	43
3.4.1. Precizări conceptuale	43
3.4.2. Modalități de redactare a dispozitivelor deciziilor interpretative.....	46
3.4.3. Caracterizare generală	54
3.4.4. Efectele deciziilor interpretative.....	56
3.4.5. Delimitări de competențe.....	59

II. DIALOGUL JUDECĂTORILOR CONSTITUȚIONALI LA NIVEL

INTERNAȚIONAL	62
1. Cadrul constituțional	62
2. Dialogul între Curtea Constituțională a României și Curtea Europeană a Drepturilor Omului	67
2.1. Locul și rolul Curții Europene a Drepturilor Omului în peisajul constituțional european.....	67

2.2. Forme ale dialogului dintre Curtea Constituțională a României și Curtea Europeană a Drepturilor Omului	69
2.2.1. Aspecte generale	69
2.2.2. Dialogul realizat în cadrul întâlnirilor oficiale, conferințelor naționale și internaționale.....	70
2.2.3. Receptarea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului prin intermediul controlului de constituționalitate	71
2.2.4. Reflectarea jurisprudenței Curții Constituționale a României în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului	85
2.3. Concluzii	91
3. Dialogul între Curtea Constituțională a României și Curtea de Justiție a Uniunii Europene	93
3.1. Locul și rolul Curții de Justiție a Uniunii Europene în cadrul construcției europene.....	93
3.2. Dialogul dintre curțile constituționale și CJUE.....	96
3.2.1. Aspecte generale	96
3.2.2. Acceptarea cu rezerve de către curțile constituționale a supremației dreptului european – ierarhia normelor – problematica drepturilor fundamentale – controlul <i>ultra vires</i>	97
3.2.3. Mecanismul întrebărilor preliminare	104
3.3. Curtea Constituțională a României și CJUE	109
3.3.1. Aspecte generale	109
3.3.2. Perioada prealabilă aderării României la Uniunea Europeană.....	110
3.3.3. Perioada postaderare	111
3.3.4. Delimitări de competențe la nivel jurisdicțional.....	114
3.3.5. Respectarea Constituției în procesul de armonizare a dreptului național cu dreptul Uniunii Europene.....	117
3.4. Concluzii	122
4. Dialogul între instanțele de jurisdicție constituțională	124
4.1. Aspecte generale	124
4.2. Forme ale dialogului între curțile constituționale	125
4.2.1. Dialogul în cadrul unor organisme internaționale	125
4.2.2. Organisme internaționale de referință în domeniul justiției constituționale	125
4.2.3. Dialogul în cadrul întâlnirilor bilaterale, conferințelor și simpozioanelor	129
4.2.4. Referirile la jurisprudența altor curți constituționale.....	130
4.3. Concluzii	138
5. Dialogul Curții Constituționale a României cu Comisia de la Veneția.....	140
5.1. Comisia de la Veneția. Scurt istoric și activitate.....	140
5.2. Forme ale dialogului cu Comisia de la Veneția	141

5.2.1. Dialogul prin intermediul conferințelor, seminarelor, precum și în cadrul unor forme de asociere a instanțelor de jurisdicție constituțională	141
5.2.2. Dialogul prin intermediul agenților de legătură. Consiliul mixt pentru justiție constituțională.....	141
5.2.3. Dialogul cu Comisia de la Veneția reflectat în jurisprudența Curții Constituționale a României	142
5.3. Concluzii	155
 III. DIALOGUL JUDECĂTORILOR CONSTITUȚIONALI CU AUTORITĂȚILE LA NIVEL INTERN.....	156
1. Parteneri de dialog	156
2. Dialogul Curții Constituționale cu Parlamentul	159
2.1. Aspecte generale	159
2.2. Parlamentul în raporturile cu instanța constituțională	159
2.2.1. Reglementarea organizării și funcționării Curții Constituționale. Autonomia financiară a Curții Constituționale.....	159
2.2.2. Competențe în procedura de numire a judecătorilor constituționali.....	161
2.2.3. Posibilitatea de sesizare a Curții Constituționale.....	169
2.2.4. Formularea de puncte de vedere în cauzele aflate pe rolul Curții Constituționale	170
2.2.5. Comunicarea deciziilor/hotărârilor/avizelor Curții Constituționale.....	171
2.2.6. Concluzii	173
2.3. Curtea Constituțională în raporturile cu Parlamentul. Limite constituționale ale puterii legislative.....	173
2.3.1. Aspecte generale	173
2.3.2. Autonomia parlamentară – limite de constituționalitate	173
2.3.3. Respectarea principiului „configurației politice”	176
2.3.4. Rolul comisiilor parlamentare	177
2.3.5. Hotărârile Parlamentului	179
2.3.6. Statutul deputaților și al senatorilor	181
2.3.7. Limite constituționale ale activității de legiferare	187
2.3.8. Raporturile Parlamentului cu alte autorități publice	201
2.4. Curtea Constituțională – „colegislator pozitiv și specific”	215
2.4.1. Considerații introductive	215
2.4.2. „Corectarea” omisiunilor legislative prin jurisprudența constituțională	217
2.4.3. Controlul de constituționalitate al normelor abrogatoare	218
2.4.4. Deciziile interpretative	226
2.4.5. Formularea de recomandări pentru legiuitor	227
2.4.6. Deciziile Curții Constituționale constituie izvor de drept	229
2.5. Concluzii	230

3. Dialogul Curții Constituționale cu Președintele României	232
3.1. Aspecte generale	232
3.2. Președintele României în raporturile cu instanța constituțională	233
3.2.1. Competențe în procedura de numire a judecătorilor constituționali	233
3.2.2. Posibilitatea de sesizare a Curții Constituționale	233
3.2.3. Posibilitatea de a formula puncte de vedere în dosarele aflate pe rolul Curții Constituționale	235
3.2.4. Curtea Constituțională îi transmite Președintelui sesizările, precum și deciziile/hotărârile/avizele pronunțate de aceasta, în cazurile prevăzute de lege	236
3.3. Curtea Constituțională în raporturile cu Președintele României	236
3.3.1. Competențele Curții în procesul electoral pentru alegerea Președintelui României	236
3.3.2. Competențele Curții în cadrul procedurii de suspendare, precum și a referendumului pentru demiterea Președintelui	241
3.3.3. Pronunțarea Curții Constituționale cu privire la exercitarea atribuțiilor constituționale ale Președintelui României	245
3.4. Concluzii	259
4. Dialogul Curții Constituționale cu Guvernul României	260
4.1. Aspecte generale	260
4.2. Guvernul în raporturile cu instanța constituțională	260
4.2.1. Posibilitatea de a sesiza Curtea Constituțională	260
4.2.2. Posibilitatea de a formula puncte de vedere în dosarele aflate pe rolul Curții Constituționale	261
4.2.3. Comunicarea deciziilor/hotărârilor pronunțate de Curtea Constituțională, în cazurile prevăzute de lege	262
4.3. Curtea Constituțională în raporturile cu Guvernul	263
4.3.1. Aspecte generale	263
4.3.2. Răspunderea membrilor Guvernului	263
4.3.3. Angajarea răspunderii Guvernului asupra unui proiect de lege	268
4.3.4. Delegarea legislativă	279
4.3.5. Concluzii	286
5. Dialogul Curții Constituționale cu instanțele judecătorești și de arbitraj comercial	287
5.1. Aspecte generale	287
5.2. Sesizarea Curții Constituționale de către instanțele judecătorești sau de arbitraj comercial	288
5.2.1. Cadru constituțional și legal	288
5.2.2. Soluționarea excepțiilor de neconstituționalitate a legilor și ordonanțelor	290
5.3. Rolul instanțelor judecătorești și de arbitraj comercial în receptarea și aplicarea deciziilor Curții Constituționale	322

5.3.1. Obligatoritatea deciziilor Curții Constituționale în raporturile cu instanțele judecătorești	322
5.3.2. Preluarea jurisprudenței instanțelor europene de către instanțele judecătorești, ca urmare a faptului că instanța constituțională a luat-o în considerare în deciziile sale	332
5.4. Concluzii	334
6. Dialogul Curții Constituționale cu Avocatul Poporului	335
6.1. Aspecte generale	335
6.2. Avocatul Poporului în raporturile cu instanța constituțională	335
6.2.1. Date statistice	335
6.2.2. Posibilitatea de sesizare a Curții Constituționale în vederea controlului constituționalității legilor înainte de promulgare	336
6.2.3. Posibilitatea de a ridica în mod direct excepții de neconstituționalitate privind legile și ordonanțele	337
6.2.4. Posibilitatea de a formula puncte de vedere în dosarele aflate pe rolul Curții Constituționale	338
6.2.5. Comunicarea deciziilor pronunțate de Curtea Constituțională, în cazurile prevăzute de lege	338
6.3. Curtea Constituțională în raport cu Avocatul Poporului	339
6.3.1. Verificarea constituționalității hotărârilor Parlamentului privind desemnarea Avocatului Poporului ori asigurarea interimatului funcției	339
6.3.2. Verificarea constituționalității hotărârilor Parlamentului privind revocarea Avocatului Poporului	341
6.3.3. Statuări ale Curții Constituționale cu privire la rolul și statutul Avocatului Poporului	343
6.4. Concluzii	349
7. Dialogul Curții Constituționale cu/prin mass-media	350
7.1. Considerații generale	350
7.2. Organizarea Curții Constituționale a României în materie de comunicare cu/prin mass-media	351
7.2.1. Modalități de comunicare	351
7.3. Responsabilități în cadrul comunicării Curții Constituționale prin mass-media. Reglementări interne	354
7.3.1. Organizarea Curții Constituționale	354
7.3.2. Drepturile și obligațiile reprezentanților mass-media	355
7.4. Interesul mass-mediei față de activitatea Curții Constituționale și problematica libertății de exprimare	356
7.4.1. Atribuțiile Curții Constituționale reflectate în mass-media	356
7.4.2. Probleme de comunicare cu/prin mass-media. Limitele libertății de exprimare	357
7.5. Concluzii	358